

Woord vooraf	9
Inleiding	11
Opbouw van het boek	16
HOOFDSTUK 1 Bewustzijn als oorsprong en afgrond	19
1. De eerste en de tweede grondvraag	19
2. Wat is bewustzijn?	23
3. Het fysische en het psychische	29
4. Problemen met het fysicalisme	31
5. Naturalisme en zijnsmysterie	38
HOOFDSTUK 2. Het Griekse denken	43
De homerische psyche	43
2. Heraclitus: de ziel als samenhang verlicht door het waken	46
3. Het materialisme	50
4. Dualisme van lichaam en ziel	52
5. Het Goede, de zon en het licht	64
HOOFDSTUK 3. Ziel en bewustzijn bij vroegmodernen	69
1. Inleiding	69
2. De scheidende kracht van het onderscheid	71
3. Hobbes contra Descartes	74
4. Problemen met interactionistisch dualisme	78
5. De molen van Leibniz	82
6. Het begrip 'bewustzijn'	87
7. De erosie van de ziel	91
8. Bewustzijn als intensieve grootte	96
9. Agnosticisme over de ziel	99
10. De ziel als grammaticale illusie	101
11. De overschatting van het bewustzijn	105
12. Kritische gezichtspunten	108
HOOFDSTUK 4. Bewustzijn als eerste en enige theater	111
1. Verwarring tussen definitie en verklaring	111
2. Wat betekent 'bewustzijn' definiëren?	114
3. De revolutionaire kracht van een analogie	121
4. De zwakte van de analogie	132
5. Het geheel en het algemene	136
6. Grondbetekenis van 'bewustzijn'	142
7. Eerste persoon en derde persoon	149
8. Het eerste en enige theater	152
HOOFDSTUK 5. Het zelflichtende zelf	159
1. Inleiding	159
2. Het zijnsmysterie	162
3. Er zijn	164
4. Atman=Brahman	168
5. Het zelflichtende zelf	171
6. Waken, dromen en droomloze slaap	178
7. De aporie van de absolute oorsprong	181
HOOFDSTUK 6. Het oerlicht van het zijn	185
1. Het metaforisch denken	185
2. Lichting	193
3. Bewustzijn en Lichting	196
4. Brahman en Lichting	200
HOOFDSTUK 7. De triniteit van ruimte, tijd en bewustzijn	203
1. Oorspronkelijke dimensies	203
2. De triniteit	209

3. Innigheid van bewustzijn en ruimte	213
4. De dingen in de triniteit	223
5. Conclusies	230

HOOFDSTUK 8. Innigheid van bewustzijn en tijd **233**

1. De afgrond van de tijd	234
2. De getemde tijd	238
3. De ontketende tijd	245
4. De tijd is niet in de tijd	246
5. Het Gebeuren	253
6. Tijd en worden	255
7. Zen en tijd	256
8. Aanwezige en afwezige afwezigheid	263

HOOFDSTUK 9. Wezenskenmerken van menselijk bewustzijn **269**

1. Het monadische zelf	270
2. Lacunes en translacunaire continuïteit	280
3. Aandacht, voorgrond en achtergrond	283
4. Qualia	291
5. De synchrone eenheid van de ervaringswereld	304
6. Een vertrouwde wereld van betekenis	309
7. Samenvattende kenschets van het bewustzijn	313

HOOFDSTUK 10. Logische posities van verklaring **317**

1. Bewustzijn en natuurwetenschap	317
2. Een model van verklaring	321
3. Bewustzijn in de analytische filosofie	326
4. De anatomie van onwetendheid	329
5. Een logische geografie	338

HOOFDSTUK 11. De kracht van het fysicalisme **341**

1. Wat is fysicalisme?	341
2. Eliminatie-theorie	347
3. Identiteit en emergentie: cartesiaans fysicalisme	354
4. Agnostisch fysicalisme	359
5. De kracht van het fysicalisme	364

HOOFDSTUK 12. De onvolledigheid van het fysicalisme **373**

1. De moeilijke vraag	373
2. Het zombie-argument	378
3. Het kennisargument	383
4. Problemen met de identiteitstheorie	388
5. Personalistische argumenten	393
6. De fenomenologische tijd is rijker dan de fysische tijd	402
7. De aporie van de waarneming	410
8. Conclusie	419

HOOFDSTUK 13. Drie vormen van non-fysicalisme **421**

1. Conceptuele mogelijkheden van non-fysicalisme	421
2. Minimaal non-fysicalisme: epifenomenalisme	425
3. Neutraal monisme	426
4. Zwakke, sterke en brute emergentie: panpsychisme	442
5. Overgang naar naturalistisch dualisme	455

HOOFDSTUK 14. Naturalistisch dualisme **459**

1. Causaal-nomologische structuur van de posities	459
2. Kenmerken van naturalistisch dualisme	464
3. Zombies en spoken	471
4. Partiële determinatie	476

5. Non-causale verklaring	479
6. Rehabilitatie van het zielsbegrip?	481
7. Naturalistisch dualisme en kwantumtheorie	483
8. Nogmaals: het zijnsmysterie	493

HOOFDSTUK 15. **Wat is wetenschap van het bewustzijn? 495**

1. Inleiding	495
2. De projecten van de wetenschap van het bewustzijn	498
3. Neurofenomenologie	503
4. Een kleine fenomenologie van woede	505
5. Analyse van de ervaringswereld	507
6. De bijna-doodervaring als voorbeeld	509
7. Inleidende overwegingen	511
8. BDE en het neurale correlaat van bewustzijn	512
9. Gelijktijdigheid van BDE en afwezigheid hersenactiviteit	514
10. Incommensurabiliteit	520
Epiloog	523
Geraadpleegde literatuur	525
Noten	533